

Megjelenik
1 évfolyam 12 íven,
egyes szám a hónap 1-én.
Előfizetési díja:
1 forint.

IRODALMI SZEMLE.

KIADÓ ÉS SZERKESZTŐ:
LUGA LÁSZLÓ.

Hirdetések:
kétszer hasábozott
petitsoronként
6 krajezárral
számíttatnak.

Eger. II. évfolyam.

10. szám.

Oktober 1-én, 1877.

A „Literarischer Handweiser“ téves kritikája a magyar egyházjogi művekről.

A legújabb időben örömmel tapasztalhatjuk, hogy a németországi sajtó figyelemben kezdi részesíteni hazánk culturalis mozgalmait. — s jelesen ismertetéseket hoz a magyar irodalom termékeiről; — ezzel, mint hiszszük, meg lett téve az első lépés ahhoz, hogy a németeknek irányunkban előítéletei lassankint oszoljanak, s nemcsak Némethon, hanem a többi cultur-országok lakói meggyőződhessenek a felől, hogy mi magyarok koránt sem vagyunk oly barbarok, mint a mi-nőknek csak nem régiben is, a német íróknak hazánk viszonyairól, hol roszakaratból, hol tudatlanságból származott ferde tudósításai nyomán vélték bennünket. De fájdalom a régi ellenszenv és előítélet nyomai végkép nem enyésztek még el. Napjainkban is, habár elismeréssel szól a német sajtó irodalmunkról: de azért nem mulasztja el olykor-olykor hol kicsinylőleg, hol pedig roszakarólag nyilatkozni felőlünk s culturalis törekvéseinkről. S a mi még fájdalmasabb, s a mi a kath. solidaritást nem kevéssé bénítja. — a kath. irányú sajtó terén is észlelhető az imént jelzett magyarelles érzület. A német kath. írók közt is találhatunk egyének, kik magyar kath. testvéreikkel szemben a régi ellenszenv érzelmeit teljesen elnyomni nem képesek. Úgy látszik, hogy a különben correct kath. irányú „Literarischer Handweiser“ is e hibában szenved. Legalább erről tanuskodnak a nevezett lap mult évi 14, 15 és 16-ik számai, melyekben Vering Frigyes szemlét tartva az Európa különféle országaiban legújabb időben megjelent egyházjogtani kézikönyvek fölött, a többi közt megemlékszik a magyar szerzőkről is; névszerint Porubszky, Cherier, Konek, Bozoky, Csiky, Szeredy és Kovács műveiről. A hang és mód, mely szerint az előszámlált szerzők művei jellemeztetnek, míg egyrészt a közlemény írójának felületességéről, másrészt ugyancsak, hogy magyarán fejezzük ki magunkat: legnagyobb mérvű roszakaratáról tesz tanúságot. Különösen kárhoztatnunk kell Porubszky, Cherier, Konek és Szeredy műveinek ismertetését. Porubszky, a mi kitünő canonistánk, kinek jeles rendszerrel, kellő alapossgal, s a tárgyilagos modor mellett is lehetőleg kimerítően és érdekesen szerkesztett „Jus Canonicum“—

ára mi magyarok méltán büszkék lehetünk. — Porubszky, — mondjuk, okvetlenül megérdemelte volna, hogy kitünő műve, mely sok homályos észjárású német canonistának mintául szolgálhatna, — a külföld előtt tüzetesebben jellemeztessék, mert ama felületesen odavetett megjegyzés: „Unter der Werken ungarischer Verfasser, die zugleich auf die öst. und ung. Verhältnisse nähere Rücksicht nehmen, ist das bei Weitem beste Porubszky Jus Eccl.“: e megjegyzés a külföldi olvasóval, ki Porubszky művét nem ismeri, nem sejtetheti annak sokszoros érdemeit s tudományos értékét. — Cherier művére vonatkozólag kiemeli a közlemény írója, hogy e mű a gyakorlati életben sikerrel lévén használható, több kiadást ért; de elmulasztja megemlíteni e műnek azon lényeges hibáját, mely szerint több tekintetben a Josephinismus felé hajlik. Konek egyházjogát Vering úgy tünteti elő, mint a mely újabb kiadásaiban mindig több és több tökélyt mutat: de ismét nem említi fel ama sajnós tényt, hogy Konek legújabb kiadásaiban a liberalismus-sal való kaczerkodások s az orthodoxia elleni vétségek fordulnak elő. Sajdalmasan kelle tapasztalnunk, hogy Konek, kit egyházjogtanának 1-ső és 2-ik kiadása után ítélve, jó katolikusnak ismertünk, újabb kiadásaiban az ultramontanismus gyanúja elől menekülendő, a modern liberalismusnak tetsző szellemet tanusít. E tényt egy kath. irányú lapnak, minőnek a „Literarischer Handweiser“ is ismerjük, nem lett volna szabad mellőznie. Jó lett volna, ha a közlemény írója, abból a roszul palástolt epés indulatból, melylyel alább Szeredy művéről szól, inkább Koneknek juttatott volna egy eseppecskét. Igen, mert Szeredy művéről a lehetőleg legigazságtalanabban nyilatkozik, midőn azt ekkép jellemzi: „Ohne allen wissenschaft. und selbständ. Werth ist ebenfals in ungar. Sprache ohne Sorgfalt und genauigkeiteit zusammengetragene K. R. von Szeredy.“ Igazán nem tudja az ember, vajjon téves felfogás, roszakarat vagy épen személyes ellenséges érzület sugalta-e e szavakat a közlemény írója tollába. Mi tanulmányoztuk Szeredy művét, s annyit mi is megengedünk, hogy annak megvannak a maga hibái, mert tulterhelve van historicus adatokkal, felosztása sok helyütt nem

ezelirányos, a jogi kerkérdéseket röviden tárgyalja; a hosszabb szakaszokban néha nem elég helyesen tudja az eszméket csoportosítani; az is igaz, hogy Szeredy önálló nézeteket, egyéni fel fogást művében nem nyilvánít: — hanem már az a soknál is több, azt állítani róla, hogy annak semmi tudományos és önálló értéke nincs. Mi legalább nem tudjuk elhinni, hogy a közlemény írója ezt jóhiszeműleg mondhatta. Mert kérem, bármit mondjon is a „Literarischer Handweiser“ Szeredy Egyházbjoga a magyar egyházi irodalom egyik becses gyöngye. Ha csak felületesen nezzük is át Szeredy művét, azonnal szemünkbe tűnik ama kitünő szorgalom, mely a „Literarischer Handweiser“ eme kitételét „ohne Sorgfalt“ eclatanter meghazudtolja, s melylyel Szeredy a legjelesebb jog szerzők nyomán az összes egyházbjog anyagát lehetőleg kimerítően igyekszik előadni. A legnagyobb lelkiismeretességgel törekszik továbbá Szeredy az egyházbjog történeti kifejlődését is előtűntetni. Rendszer tekintetében, bár nem önállóság jár el, de azért tapintattal tudta megválasztani, kit kövessen, vagy kihez alkalmazkodjék. A jogi kérdéseknek elméleti s gyakorlati oldalát egyaránt ki tudja domborítani. Irálya ellen sem lehet kifogást tennünk, mert mindvégig tiszta és szép nyelvezettel ír. Szóval Szeredy nemcsak hogy versenyre kelhet a többi magyar jogi szerzőkkel, hanem tekintve kimerítő modorát, s történeti oknyomozó eljárását, oly jogi munkát adott a hazának, mely a maga nemében páratlan: minthogy oly terjedelmes s oly szabatos egyházbjog, mint az övé, még a magyar egyházi iroda-

dalom terén nem mutatható fel. Tehát megvan e műnek a maga tudományos értéke, mert a jó rendszert, kimerítő s alapos tárgyalási modort, kitünő történeti oknyomozást nem lehet tőle eltagadni. Az önállóság hiányában sem szenved Szeredy munkája, mert bár mások nyomán haladva, de öntudatosan s ezelirányosan tudta tárgyát berendezni. A szorgalmat pedig csak a rossz akarat tagadhatja meg Szeredytől.

Nem tudjuk, vajjon Vering saját tanulmányozása, avagy más valakitől vett értesítés nyomán írta-e a magyar egyházbjog szerzőkről véleményezését. Ha saját tudomása folytán írt, úgy alaposabb buvárlást ajánlunk neki, mellesleg pedig arra kérjük, hogy ellenszenves nyilatkozatainak tételére ne a kath. sajtót, melynek terén a szeretet és igazság ellen véteni kétszeres bűn, válaszssa. Ha pedig mástól nyerte értesítését, megsugjuk Veringnek, hogy értesítője megbízhatlan egyén, s kérjük őt, hogy ezentűl az illetővel szemben ovatos legyen; s végre mind a „Literarischer Handweiser“ reputatioja, mind nemzeti önérzetünk érdekében kérjük a közlemény íróját, hogy az újabb időben hatalmas lendületet nyert magyar egyházi irodalmi mozgalmainkról hívebb, igazságosabb és szeretetteljesebb közleményt sziveskedjék hozni; avagy ha ellenséges érzülete ezt nem engedi, inkább ne szóljon rólunk, mert majd fognak mások akadni, kik őszintén s jóakarattal képesek a külföld előtt jelzeni s kiténtetni azt, hogy mi magyar katolikusok kezdjük a kor követeléseit megőrtetni, s régi tespedésünket szerény munkássággal váltottuk fel.

K. J.

Szemle.

Kuhn Albert. Rom Die Denkmale der ewigen Stadt. Von P. Albert Kuhn. O. S. B. Mit 690 Illustrationen. Verlag von Gebr. Benziger in Einsiedeln. 4-o Volständig in 20 Lieferungen zum Preise von 80 pfg. (54 kr.)

Lapunk mult számában csak röviden hívtuk fel olvasóink figyelmét a fencimzett könyvre. Ma már 5 gyönyörű füzet fekszik előttünk, melyeket átlapozván, lehetetlen e vállalatot újra olvasóink figyelmébe nem ajánlani — Benziger, a híres kath. kiadó, 5 szentsége ötven éves püspöki jubileuma alkalmából akar e könyvvel a katolikus világnak kedveskedni. Tárgyul Rómát, a világ és világtörténelem központját választá, amelyhez annyi nagyszerű esemény és emlék fűzi a világot.

Akik Rómában megfordultak, azok legjobban tudhatják, hogy Róma kincseinek kiaknázására egy emberélet is kevés. A szerző és kiadó sem azért fogott kezét, hogy Rómának minden nevezetességét képbén megőrkítse, vagy csak a szövegben

is megemlítse; hanem azért, hogy e műben főleg a képeknek adják át a főszerepet a szöveg fölött, s így pótolják azon hiányt, mely a Rómáról eddig megjelent könyvekben észlelhető, melyek a főszöveget inkább a szövegre fektették, keveset törődve a szövegbe életet öntő képekkel.

E gyönyörű mű három részre lesz osztva. Az első a földalatti keresztény Rómát fogja tartalmazni s erre nagy súlyt fektet szerző, mert mi sem alkalmasabb a kath. egyház mai ellenségeinek buzgóságait megczáfolni, mint a katakombák képei; semmi sem alkalmasabb bizonyosága a kath. egyház változatlan tanításának, mint a katakombák képei. Ezek a keresztény élet minden vonásaiban föltűntetik, hogy az apostoli idők és a tizenkilencedik század egyházának tanítása közt semmi különbség sínes.

A II. és III. rész az új Rómával, visszapillantva a régre, fog foglalkozni. Az ó és új Róma minden nevezetes emléke, műremeke nagyobb képbén lesz itt megőrkítve; nagy változatosságban lesznek feltűntetve a kiválóbb pápák és mű-

vészek, a legszebb templomok, stb. szóval: inkább képekben, mint szövegben fogja szem elé állítani a régi és új Róma nevezetességeit.

A megjelent öt füzetéről csak a legnagyobb dicsérettel és elismeréssel szólhatunk. Szép tiszta képeink a legkellemesebben gyönyörködik a szem, s a nagyszerű multba varázsolgatik vissza a lélek.

Még egyszer ajánljuk e szép és költséges vállalatot t. olvasóink figyelmébe és pártfogásába.

Ha a 20 füzet megjelent, a legkedvesebb album lesz az, melyet akár asztalunkon, akár könyvtárunkban kincs gyanánt őrizhetünk.

A mű füzetekint jelenvén meg, megszerezhetése ez által nagyban meg van könnyítve.

Vurdies I. Introductio in sacros libros N. T., quam scripsit Samuel Márkfi, Presbyter quondam Ord. S. Ben., AA. LL. et Philosophiae, nec non SS. Theologiae doctor, professor et rector Univ. Pest. Emendavit et auxit Ignatius Vurdies, Ejusdem ord. presbyter, SS. Theol. doctor, studii biblici utriusque foederis in lyceo archiabbatiali professor, Pars specialis. Győr 1877. S. r. 228 lap.

Nehéz feladat az újszövetségi sz. könyvek, de különösen egyes levelek tartalmát röviden, (a mint ezt egy iskolai könyvnek a kerete megengedi,) úgy föltüntetni, hogy egyrészt azoknak önállóságát és különségét fölismerhessük, másrészt pedig a jó irány ama fő kelléke: a világosság és egység ne hiányozzék. Mert, a mit sz. Jeromos a rómaiakhoz írt levél tartalmáról állít, ráillik általában minden újszövetségi könyvre: „Omnis epistola... nimis obscuritibus involuta est, et si voluerit cuncta disserere, nequaquam mihi unus liber, sed multa et magna erunt scribenda volumina.“¹⁾

Az újszövetségi sz. könyvek tartalma előadásának e nehézségéről meg volt győződve jeles műünk szerzője is, és ép ezért első szava, első intése, melyet e könyvben tanítványaihoz intéz, a tartalom világos előadásának e nehézségére figyelmezteti őket. „Specialem, úgymond, cujus practica sit utilitas, librorum canonicorum notitiam non secus possidebitis, optimi Auditores! nisi argumenti proprietatem in singulis libris probe discernatis. Huc vero egregie faciunt selectorum textuum verba fideli memoriae mandata.“ etc.

E nehéz feladat megoldásában nem kis utmutatást és segínyt nyújtanak azon körülmények, melyek az egyes sz. könyvek megírásánál indítólóg hatottak szerzőikre, vagyis azon indító okok, melyek sokszor erkölcsi kényszert gyakoroltak az újszövetségi szerzőkre: tehát ama kérdések: miért, mi czélből írta meg a szerző művét? Mit akart könyvével, evangéliomával vagy levelével elérni? Ha e kérdésekre határozottan

megfelelhetünk, (miután minden író bizonyos czél, terv vezérel írásában, melyre minden tétele visszavezethető, melyért minden sora szól és harczol.) e felelet, mint központ körül könnyen csoportosíthatjuk az egész könyv tartalmát. Általában sikerülten írja le szerzőnk az egyes könyvek tartalmát, de hiányzik egy-két helyen a szükséges praecisio. Így például, szerény véleményem szerint, a zsidókhöz írt levél tartalmát a következő észrevételekkel igazolhatnók: A zsidó-keresztények még mindig nagy előszeretettel viseltettek az ó szövétség, Mózes vallása iránt, és félni lehetett, hogy elpártolva Krisztus vallásától, ismét Mózes vallására térnek. Hogy sz. Pál e visszaeséstől megóvja a zsidó keresztényeket és az új tanban megerősítse őket, írja *πρός Εβραίων* levelét. E levélben nem választhatott sz. Pál alkalmasabb és megfelelőbb tárgyat, mint a melyet valóban választott. T. i. bebizonyítja a zsidó keresztényeknek Jézus tanának Mózes törvénye fölötti elsőbbségét és magasztosságát. Ha e megjegyzést szemünk előtt tartjuk, csakhamar át fogjuk látni, hogy e czél körül mint központosul az egész levél tartalma.

A mi az anyag berendezését illeti, az újszövetségi sz. könyvek három osztályt képeznek. Vannak ugyanis történelmi, oktatói és látnoki könyvek. A történelmi könyvek ezek: a négy evangéliom és az apostolok cselekedeteinek könyve. Az oktatói könyvek: sz. Pál apostol 14, Péter 2, János 3, Jakab és Judás egy-egy leveléből állanak. Látnoki könyv sz. János jelenéseinek könyve. Minden egyes könyvnél elmondja szerzője életének ismert vonásait: elmondja, mily nyelven mikor, hol és mi czélből írta meg az illető szerző művét? Mi a rövid tartalma? Minden könyv után idéz belőle egyes válogatott helyeket. A könyvhöz függelék vagy on csatolva, mely az újszövetségi sz. könyvek jelesebb értelmezőinek jegyzékét adja.

A mit az első rész nyelvezetéről mondtunk, ráillik e második részre is, t. i. az előadás kellemes és vonzó, élő, maradandó biznysága és emléke e nyelvezet szerzője mély vallásos meggyőződésének. E második rész ára is 1 ft. 25 kr. Kapható egyedül szerzőnél Pannonhalmán.

Huszár Károly. Történetekkel felvilágosított Egyházi Beszéd. minden lelképásztokodási alkalomra. III. IV. kötet. E mű csak folytatása annak, melyről az *Irodalmi Szemle* ez évi ötödik számában már elismerő nyilatkozat jelent meg. S valamint amarról dicsérőleg szólt a bírálat, úgy e kötet is teljes méltánylást érdemel. Szerző tapintatos feltalálásának hű bizonyítéka e mű, melyben a lelkész hivatási körében előfordulható minden alkalom fölkaroltatott; nincs elfelejtve egy sem, s a változatosság oly gazdag, milyent az eddig ismert e fajta munkákban nem

¹⁾ In ep. ad Galatas. T. I. col. 870.

lehet találni. És minden egyes alkalomra nagy gonddal van kidolgozva a beszéd; tárgyában felöleli a nevezetes mozzanat egész teljét, érdekesen fejtegetve a részletekben annak egyes elágazásait, megismertetve a hallgatókkal az ünnepély keletkezését, czélját, hasznát stb. A gondos kidolgozás, szabatossá irályban ékeskedik s az olvasó érdekekkel forgatja a lapokat, melyek annyi tanulságot tartalmaznak.

A munka megérdemli a pártolást, s valóban hálás elismerésre méltó szerző, ki e meglehetősen parlag tér felvirágoztatására időt, fáradságot fordított.

Zsasskovszky. „Énekkönyv,” magyar és latin egyházi énekek és imák gyűjteménye a kath. tanuló ifjúság számára. E czím alatt hagyta el közelebről

az egri érs.-lyceumi nyomdát a derek Zsasskovszky-testvérek által főleg a középtanodái kath. ifjúságnak az egyházi ajtatosságoknál való használatára, nagy gonddal, izlés- és szakértelemmel szerkesztett, s négy vegyes hangra alkalmazott egyházi ének-gyűjteményének ötödik bővített kiadása. Azon körülmény, hogy ez énekkönyv rövid néhány év alatt immár ötödik kiadást ért, legfényesebb kritériuma a mű jelesége- s használhatóságának. Azt pedig, hogy ez újabb kiadás, tetemes (2 $\frac{1}{2}$ ívnyi) bővület mellett is a régi árban (füzött péld. 1 frt. 20 kr.) maradjon, a jeles szerzők önzetlenségéről tanuskodik. Ily előnyök mellett a gazdag tartalmú (180, hangjegyre alkalmazott egyh. éneket magában foglaló) művet, főlöszleg a tanintézetek pártoló figyelmébe tüzetesebben ajánlanunk.

Könyvészet.

- A KÜLFÖLDI KATH. THEOL. IRODALOM TÁRHAZA. Szerk. Zimándi J. I. évf. 6. köt. II. évf. 1. köt. (Bpest.) Egy-egy köt. 1 ft.
- BÄCK, S., Die Geschichte des jüdischen Volkes u. seiner Literatur vom babylonischen Exile bis auf die Gegenwart. I. Lfg. gr. 8-o. (Lissa. Scheibel.) 65 kr.
- BIBLIOTHEK der Kirchenväter in deutscher Übersetzung. 230—239.
- BIBLIOTHEK f. Wissenschaft u. Literatur. 16. gr. 8-o. Inhalt: Vom indischen Ocean bis zum Goldlande. Reisebeobachtungen u. Erläbnisse in vier Welttheilen. v. H. W. Vogel. (Berlin. Grieben.) 4 ft. 88 kr.
- BRUGIER, G., Das 900 jährige Jubiläum d. heiligen Konrad, gefeiert zu Konstanz vom 25. Novbr. bis 3. Dezembr. 1876. gr. 8-o. (Freiburg. Herder.) 1 ft. 43 kr.
- CHAIGNON, Betrachtungen f. Priester. gr. 8-o. (Trier. Linz.) 1 ft. 95 kr.
- GRUBER A., Handbuch der Katechetik, fortgesetzt von P. H. Schwarz. Religionsunterr. f. die Schüler der obern Classe. 4 Bd. 282. Copenrath. 1 ft. 90 kr.
- HABN-HAHN, Eine reiche Frau. (Fortsetzung der Gesch. eines armen Fräuleins.) 2 Bde. 1877. Kirchheim Mainz. 3 ft. 80 kr.
- HEIDINGER F. K., Leben der heiligen Amalia. 8-o. (Wien. Mayer.) 60 kr.
- HUMMELAUER F. v., Der biblische Schöpfungsbericht. Ein exeget. Versuch. Gr. 8-o. (Freiburg. Herder.) 1 ft. 23 kr.
- KALCKSTEIN, CARL von., Geschichte des französischen Königthums unter den ersten Capetingern. (Leipzig. Weigel.) 6 ft. 50 kr.
- KISS ISTVÁN tr. Bevezetés a jog- és államtudományokba. Eger. 2 ft.
- KUHN, P. ALB. Roma. Die Denkmale der ewigen Stadt. Mit 690 Illustrationen. Lief. 2—5. (Einsiedeln.) Egy-egy füz. 54 kr.
- LAICUS PHIL., Der Gehorsam, (zum Nachweise des Satzes: Entweder muss man die Bibel aufgeben oder die Staatsomnipotenz) 1877. Kirchheim. Mainz. 12 Bogen. 98 kr.
- LEICHENREDEN, Kurze u. erbauliche. Von e. kath. Pfarrer. Neu bearbeitet v. H. Nagelschmitt. Gr. 8-o. (Ravensburg. Dorn.) 1 ft. 69 kr.
- LENNARTZ, J., Die Nachfolge der heiligen. Ein Gebet-, Andacht- und Betrachtungsbuch für fromme Verehrer derselben. Lief. I. (Heidelberg. Gebr. Schenk.) 40 kr.
- MARTIN, Dr. CONR., Die harmonie des Alten u. Neuen Testaments. 8-o. (Mainz. Kirchheim.) 1 ft. 30 kr.
- MEYER'S Hand-Lexicon des allgem. Wissens mit technol. u. wissenschaftl. Abbildungen u. vielen Karten. II. Aufl. 1-te Lief. (Lipsc. Bibl. Institut.) 34 kr. (Az egész munka 24 füzetből álland.)
- MOLITOR, W., Der Caplan von Friedlingen. (Mainz. Kirchheim.) 1 ft. 90 kr.
- NÉMETHY LAJOS, A kath. egyház szertartásainak régészeti s magyarázati kézikönyve. Egyházi jóvahagyással. Budapest. Lampel kiadása. 1877; II. kiad. 8-r. XVI. s. 207. l. Ara 84 kr.
- PAUER J., Historia Diocesis Alba-Regalensis, ab erecta sede episcopali. 1777—1877, cum Introductione de vicissitudinibus civitatis et Capituli olim collegiati. In memoriam anni

- saecularis scripsit Joannes Pauer Eppus cons. et Praep. Maior. Albae-Regiae 1877. tipis typographiae „Vörösmarty“; (Colomanni Számmer.) n. 8-r., XII. 527 l. és 12 kömetszetű táblával. A jeles munka ft. dr. Dulánszky Nándor, pécsi püspök ur ő méltóságának van ajánlva.
- PELLET ÖDÖN. A kereszténység a civilizatio édes anyja. Egyházi beszéd. tartotta a sz.-fehérvári püspöki megye alapittatása száz éves forduló napján, szent István Magyarország első apost. királyának ünnepén a székesegyházban 1877. évben Pellet Ödön. Székesfehérvárott. 8-r. 14. l.
- RÓNAY ISTVÁN. A nemzetek nagy egysége Krisztusban. Egyházi beszéd, melyet 1877. évi aug. hó 20-án, sz. István király ünnepén, Bécsben a t. kapuczinus atyák templomában mondott Rónay István. Kalocsa. Malatin és Holmeyer. 8-r. 14 l.
- ROSTAY KÁLMÁN. Mitra jubilans honoribus excellentissimi. illustr. ac rev. domini Ludovici Haynald. E folio-füzet egy latin odát és egy magyar dithyrambust tartalmaz. — A másik: Augurium, quo illustrissimo ac reverendissimo domino Constantino Schuster etc. szintén egy latin és egy magyar oda.
- SCHNEIDER, P. JOS., S. J., Manuale sacerdotum in quo ii, quibus cura animarum commissa est, ad manum habent, tum quae in privata devotione, tum quae in Missae celebratione, Sacramentorum administratione et quorundam aliorum sui muneris Officiorum executione usui esse possunt. Editio octava, minoris formae septima (Cöln. Bachem.) 3 ft. 50 kr.
- SUCHER, JOSEF, Grafische Zeit-Darstellung zur Weltgeschichte. (Wien, Graeser.) 1 ft.
- P. SZATHMÁRY KÁR. Az emberi mivelődés története. 3 kötet. (Bpest.) 5 ft.
- THUILLE B., e. Cyklus Fastenpredigten. Gr. 8-o. (Brixen. Theol. Verls.-Anstalt.) 60 kr.
- WELT, ALTE UND NEUE. 1878. Jahrgang. 1. heft. (Einsiedeln, Benziger.) Az egész évfolyam 4 ft. 60 kr.
- ULLMANN. Der Koran, aus dem Arabischen wortgetreu mit Anmerkungen übersetzt von Ullmann. Isaac St. Goar in Frankfurt a/M. 1 ft. 30 kr.
- ZOLLNER EV. JÁN. A kath. kereszténység az ő szt. csslékmenyeiben. időiben és helyiségekben. Vagyis egyházi beszédek a kath. vallás összes szertartásairól. Ford. Talabér János I. egyh. évf. 4 füzet. (Bpesti) 1 ft.

Irodalmi vegyesek.

† Thiers Lajos Adolf, francia államférfi és történétíró, szept. 3-án agyszélhűdésben hirtelen meghalt. Született 1797. apr. 16-án. Thiers 1864 óta a magyar akademia bölesészeti, társadalmi és történet-tudományi osztályának is tagja volt.

— Magyar tudományos encyclopaedia. Több magyar író egy a kor kívánalmainak megfelelő magyar encyclopaedia létrehozásán fáradozik. Tekintve a magyar olvasók nagy nemzetekéhez arányosított szűk körét, minden esetre óriási feladat. — Annál nagyobb lesz a kezdeményezők érdeme, ha tervöket megvalósíthatják. Szept. 8-án tartottak az illetők értekezletet, melyre meghívtak mindazon írók és ügybarátok, kik az encyclopaedia szerkesztésében és kiadásában részt akarnak venni. A vállalat élén, kiknek nevében a meghívás szétküldetett, következő írók állnak: dr. Ballagi Mór, Bartal Antal, Bartalos István, dr. Bazel Aurél, Beöthy Zsolt, Bodnár Zsigmond, dr. Császár Károly, Deutsch Henrik, dr. Erödi Béla, dr. Fodor József, dr. Fraknói Vilmos, dr. Gerlóczy Gyula, Gonda Béla, György Aladár, György Endre, dr. Gyulai Pál, Hermann Ottó, dr. Horváth Ignác, dr. Hoffman Pál, Hunfalvy János, dr. Kiss Áron, dr. König Gyula, Körösi József, Krenner József, dr. Lengyel Béla, Mudrony Soma, dr. Pasteiner Gyula,

Pulszky Ferencz, dr. Römer Flóris Ferencz, Szana Tamás, Szarvas Gábor, Szilády Áron, Szilágyi Sándor, Szily Kálmán, id. Szinnyi József, dr. Torday Ferencz, Vámbéry Armin, dr. Vécsey Tamás és dr. Wartha Vincze. György Aladár előterjesztett egy javaslatot az encyclopaedia munkaterve s költségvetése iránt s a gyűlés ezt vette legott tárgyalás alá. György terve szerint az encyclopaedia szótár-rendszerben ismerteti az összes tudományok, művészetek, mesterségek és ügyességek körébe vágó szavakat lehetőleg kimerítően, tudományosan s mégis népszerű modorban; kiváló tekintettel lesz a magyarhoni viszonyokra s a magyar közönség érdekeire. Az eddig jelentkezett 134 munkatárs 25 szakcsoportba oszlik, minden szakcsoport élén egy szakszerkesztő áll, ki a munkát beosztja, a határidőt kitízi vagy meghosszabbítja, az egyes tárgyak kidolgozásának terjedelmét meghatározza, s a munkatársak kéziratait revízió alá veszi. Az egész vállalat élén egy elnök, egy titkár s egy pénztárnok állanak, kik munkásságokért a vállalattól fizetést kapnak; mindhármat az akademia nevezi ki, ennek tartván fel egyttal a kijelölési jog a szakszerkesztőségi állomásokra. A szerkesztési költségeket a tervezet 13.000 fitban állapítja meg, s az összes szerkesztési munkálatok egy év alatti befejezését helyezi kilátásba. A munkatársak munkásságuk-

hoz aránylagos tiszteletdíjat kapnak: ily díjak összegét a tervezet 17.500 forintban számítja fel. lehet azonban, hogy ez irányzat a mutatkozó szükséghez képest némileg meg fog szaporittatni. Az egész mű két év alatti kiadására a kiadó szerződésileg köteleztetik. — Megjelen minden második héten egy-egy 15 ivnyi füzet, ára 1 frt. Egy kötet 5 füzetnyit tesz ki s az egész mű 50 füzetből vagyis 10 kötetből fog állani; ára 50 frt lesz. Alakja megegyezik a Brockhaus-féle lexicon alakjával. — A nyomtatási költségek minimum számításával 43.500 frtra rúgnak. Ezek szerint az egész vállalat 74.000 frtnyi kiadással jár. — Az összeg előteremtésére az intéző bizottság állami segítyt kér, az akadémia támogatását sürgeti, s az ország vagyonos osztályait adakozásra szólítja fel. — E vállalathoz alkalmoszerűleg hozzászólunk még.

— A bibliai fordítások jutalmazására alapítványozott Lackenbacher-féle pályadíjra múlt évben pályázó nem jelentkezővén, a pályadíj folyó 1877. évre az eredetileg megállapított összeg kétszeresével, azaz 945 osztr. ért. forinttal lett kifizetve. A vallás- és közoktatási m. kir. miniszterium által erre vonatkozólag kiadott pályázati hirdetményt a netalán pályázni kívánók miheztartása végett egész terjedelemben közöljük: „Lackenbacher Salamon, Henrik, Bernát és Jakab testvérek a bibliai tudomány tanulmányozásának előmozdítása végett kath. hittudományi tanulók részére 15—20 bibliai vers héberből arabra leendő legjobb fordításáért örök időkre évenkénti 450 pengő vagyis osztr. 472 frt 50 kr alapítottak pályadíjat. Mínt hogy pedig a lefolyt 1876. évben pályázó nem jelentkezett, a pályadíj az alapító levélnek VII. pontja értelmében a jelen évre annak kétszeres összegében, azaz 945 osztr. ért. forintban állapítottatott meg. A feltételek következők: 1-ször, Mózes öt könyvének mindenikéből (a leszámazási lajstromok kivételével) sors által 3—4 versből álló hely szemlélendő ki, mely héberből arabra fordítandó. — Arab szótár használható ugyan, azonban két egyenlően jó fordítás között a szótár nélkül készült az előny. Legjobb fordításul az tekintendő, mely a londoni Polyglotte-hoz legközelebb áll. 2-szor. A versenyben azon belföldiek vehetnek részt, kik a hittudományi tanfolyamot a bécsi, prágai vagy a budapesti egyetemen a jelen, vagy a legközelebbi lefolyt tanévben vagy pedig 2- legfeljebb 3 évvel előbb végezték és a kath. presbyteratust felvették. Egyenlően jó fordításoknál az első az, ki a hittudományi tanfolyamot legközelebb fejezte be. 3-szor. A verseny a bécsi, prágai és budapesti egyetemen tartandó s a dolgozat 12 óra alatt elkészí-

tendő. Rövidebb időköz viszonylagos előnyül szolgál. Ezen díjra nézve a pályázat Bécsben f. 1877. évi november 26-ára, Budapesten és Prágában pedig 1877. évi november 28-ára tüzetik ki. A pályázók kötelesek képességeket az illető egyetem hittudomány-kari dékánjánál legalább 3 nappal előbb okmányilag igazolni.“

— Hibaigazítás. Lapunk előbbi számának „Jámber szándékok“ című vezércikkében Fulnesics helyett Folnesics olvasandó.

— A német katolikusoknak Würzburgban tartott 25-ik nagygyűlésén a keresztény művészet osztálya azon indítványt is tette a többi közt, hogy a nagygyűlés keresztény szellemben szerkesztett utazó kézikönyvekről (Baedeker-ekről) gondoskodjék, mely indítvány, ha elfogadtatnék, igen nagy nyereség lenne mindazokra, kik Németországban utazva, nem lennének kénytelenek, minden lépten-nyomon az eddig divott utazó könyvek protestans-bornírtsága miatt türelmüket veszteni. (Nagyon igaz!)

— Rohling ismert „Talmudszidó“-jának most jelent meg a hatodik kiadása. Az első 1871-ben jelent meg, azóta minden kiadás bővítettett, úgy hogy a legújabb kétszerese az elsőnek.

— Az esztergomi primási könyvtárról minap hozott azon hírt, hogy rendezés alatt van, az „Uj Magyar Sion“ azon helyreigazítás mellett egészíti ki, hogy: Rendezés alatt van az egyházmegyei könyvtár, mely miután a primási és káptalani könyvtárból került össze, igen sok kettős példány (duplum) vétetik ki belőle. Ezt rendező példás buzgalommal Feichtinger János könyvtárnok, Knauz Nándor káptalani könyvtárőr felügyelete alatt, A primási könyvtár ettől különbözik. Ugyanis Ő Emja 20 év óta gyűjtővén nagyobb mértékben könyveket, most már 22 ezer kötetből álló könyvtára van, melyben nemesak a hittan ó és új classicusai találhatnak, hanem a ritka művek is nagy pénzaldozatokkal szereztettek meg. (Jegyzékek nem sokára sajtó alá kerül.) Van sok oly munka, mely hazánkban unicumok. Az illusztrált művek pazar kiállításuknál fogva vakítólag hatnak a szemlélőre. Ezen könyvtár habár folytonosan gyarapítatik, rendezve van. Sujánszky Antal kanonok által, amde ezen gyűjtemény Ő Emja magán tulajdona, melylyel akaratja szerint rendelkezik; amaz pedig egyházmegyei könyvtár.

— Mindszenty Gedeonnak állítandó síremlékre sept. végeig begyűlt 268 ft. 9 kr. 4 db. cs. arany és 3 db. régi ezüst huszas. Az adakozók nevei az „Egri Egyházmegyei Közlöny“-ben közöltetnek.

HIRDETÉSEK.

Az egri érs. lyceumi könyvnyomdában következő **EGYHÁZI BESZÉDEK**

k a p h a t ó k :

VINCZE ALAJOS, egri főegyházi hitszónok s tanítóképezdei igazgatótanár **Ünnepi egyházi beszédek.** Eger, 1877. 1 ft. 50 kr.

FÜSSY TAMÁS, **Halotti beszédek.** Eger, 1875. (II. kiadás.) 1 ft.

OROSZ ADAM, **Jézus hét szava** nagybőjti beszéd-folyam és a halhatatlanság vigasza egy alkalmi halotti beszédben. Eger, 1860. 40 kr.

KOLOSSVÁRY SÁNDOR, **Népszerű egyházi beszédek** az év minden vasárnapjára és Mária hat ünnepére egy-egy beszéddel. Eger, 1875. Első kötet. 2 ft.

KOZMA K. **Májusi virágok** szűz Mária életéből s néhány alkalmi beszéd. — Az egri főegyház megyei hatóság jóváhagyásával. Eger, 1863. 8-r. 222 lap. 1 ft.

MINDSZENTY GEDEON, **Ünnepi s alkalmi egyházi beszédek.** Függelékül hat **Mária-beszéddel.** Eger, 1872. 8-r. 472 lap. 3 ft.

ROSZTÓCZKY IMRE, **Vasárnapi és ünnepi egyházi beszédek.** Kézi könyvtől a falusi nép lelki szükségéhez alkalmazva. — Négy évfolyam. Egy-egy folyam ára 2 ft.

Nagybőjti és májusi-beszédek, melyeket mondott Katinszky Gyula, egri főmegyei áldozár és képezdei tanár. Eger, 1871. Leszállított áron 50 kr.

SZABÓ IMRE **Néphez alkalmazott egyház: beszédek** az év minden vasárnapjai s ünnepeire.

Második évfolyam I—V. kötet. Egy-egy köt. 1 ft. Pótlék-kötet az első évfolyamhoz. 1 ft.

Vasárnapi és ünnepi Homiliák a szentatyák nyomán készítette Majer József, néhai székesfehérvári kanonok; a szerző alkalmi beszédeivel megtoldva ujonnan kiadta I hász Gábor. Eger, 1856. I. köt. 8-r. 401 l. II. köt. 8-r. 485 l. Mindkét kötet 3 ft.

A kath. meggyőződés ereje sz. István első magyar királyban. Egyházi beszéd, melyet az egri főegyházban 1862. aug. 20. mondott Mindszenty Gedeon. Eger, 1862. 8-r. 16 lap. 20 kr.

MAGYAR FERENCZ, **Ó Szentsége IX. PIUS** római pápa által 1847-ben engedett jubileum emléke; s a keresztény szeretet és könyörületesség hangjai. Négy szent beszéd. Eger, 1847. 8-r. 66 lap. 25 kr.

MAGYAR FERENCZ, **Sz. István,** Magyarország első apostoli királyának áldott emlékezete. Két szent beszéd. Eger, 1859. 8-r. 24 lap. 20 kr.

MAGYAR FERENCZ, **Menyegzői repkény,** vagy a boldog házasság alapja s feltételei. Két szent beszéd. Eger, 1860. 8-r. 16 lap. 15 kr.

 Ajánljuk még a következő könyveket:

100 jó tanács egy baj ellen. Képekkel a katolikus magyar nép számára. Stolz Albán után Krassy Felix. Eger, 1877. 60 kr.

Kis Világ. A gyermekkor minden élet-körülményéhez s fölfogási képességéhez mért eredeti versecskék gyűjteménye. Irta Sebők László. Kiadja az érseki lyceumi könyvnyomda Egerben. Egy kötött példány ára 1 ft. finom velin papiroson, vászonba kötve 1 ft. 50 kr. disz vászonkötés 2 ft.

Árpádházi szent Erzsébet élete. Stolz Albán után magyarítva, füze 1 ft. préselt kemény papirban 1 ft. 20 kr., préselt angol-vászonban 1 ft. 40 kr., diszvászonban arany-metszéssel 1 ft. 60 kr.

Uti vázlatok Olaszországból. Zádori Jánostól. Kilencz fametszvényvel. 1 ft. 50 kr.

A csalhatatlanok. Népies elbeszélés. Németből Bolanden Konrád után. 50 kr.

Ida vagy: **a pusztai sir.** Beszély ige nélkül. Orosz Adámtól. Eger, 1865. 20 kr.

Öröm és búhangok a multból. 1848-dik april 13-tól 1861. okt. 17-jg. és toldalék. Orosz Adámtól. Eger, 1869. 20 kr.

Népkönyvtár. Legolcsóbb népszerű vállalat. A Szent-István-Társulat támogatása mellett szerkeszté és kiadta a „Népújság“ szerkesztősege. 20 ívnyi hasznos és mulattató olvasmány négy füzetben, bérmentes szétküldéssel 1 ft.

Mezei virágok. Beszélyek a nép számára. Irta Vincze Alajos. 16 r. 166 lap. Eger. 1875. 50 kr.

Tanulságos történetkék. jó gyermekek számára. Smid Kristóf hátrahagyott irataiból. 10 kr.

Szabadság, egyenlőség, testvériség, vagy mi a szabadkőművesség alapelve, célja, kivíteli eszközei, eredménye és veszélye az államra és egyházra. Irta Sullay István. Eger, 1877. 1 ft. 20 kr.

A Szabadkőművesség. Kimerítő felvilágosításul a magyar intelligencia számára. Irta dr. Bartha Tamás. Eger, 1873. 1 ft.

A pap a világban, vagyis azon modorról, melyet a papnak a világgal való érintkezéseiben követnie kell. Francia eredeti után szabadon fordította és hazai viszonyainkhoz alkalmazta: II. . . . Eger, 1876. 80 kr.

Öt változatu lant. Költemények Orosz Ádám-tól. 8. r. 372 lap. 1 ft.

Kath. legényegyleti Olvasótár. Szerkeszté és kiadta Tóth István érsek-lye. nyomdász, legényegylet titkár. Lengyel Miklós egri kath. legényegyleti elnök arczképevel. (II. füzet.) Eger, 1866. VIII. és 180 l. 20 kr.

**Az egri érs. lyceumi könyvnyomdában kaphatók:
nyomtatványok plebániák részére.**

Törvény által előirt új papir-számítás szerint, mely következőleg van felosztva:

1 rizmában van: 1000 iv vagy 10 koney vagy 100 füzet.	
1 koneyban „ 100 „ „ „ „ 10 „	
1 füzetben „ 10 „	frt. kr.
ANYAKÖNYVEK, (kereszteltek, házasultak, halottak) egy füzet (10 iv)	— 30
KATONA-ESKETÉSI, halalozási és születési anyakönyvek egy füzet (10 iv)	— 30
ANYAKÖNYVI KIVONATOK a fentebbi esetekhez egy füzet (10 iv)	— 25
GYÓNÓCZEDULÁK, (latin vagy magyar), fehér vagy szines papiron egy füzet (400 db.)	— 30
(Legalább négy füzet megrendelésnél a helynév belenyomatik.)	
CSALÁDI ÉRTESÍTÉSEK, hivatalos minta szerint egy füzet (10 iv)	— 30
NÉPÖSSZEIRÁSI IVEK egy füzet	— 30
PÁRBÉRKÖNYVECSKE 100 db	2 50
ISKOLAI ÉRTESITVÉNY példányonkint	— 3
EGYHÁZI ÉPÜLETEKRŐL szóló kimutatás	— 3
HALOTTI BIZONYLAT, lelkészek és jegyzők számára egy füzet (10 iv)	— 25
BÉRMÁLÁSI ANYAKÖNYV, egy füzet (10 iv)	— 30
BÉRMACZÉDULÁK, egy füzet (10 iv)	— 25
TEMPLOMSZÁMADÁSOKHOZ: Czim iv, egy füzet (10 iv)	— 30
„ Beliv „ „ „	— 30
„ Kivonat „ „ „	— 10
„ Egy teljes példány (czim bel- és kivonat-iv)	— 4
„ Ivenkint	— 4
☛ Anyakönyvek bekötve is megrendelhetők, ez esetben kérjük a bekötendő ivenkint arányos feljegyzését.	

TARTALOM:

A „Literarischer Handweiser“ téves kritikája a magyar egyházi jogi művekről.	Vurdies I. „Introductio in sacros libros N. T.“	Zsasskovszky. „Enekkönyv.“ Könyvészet.
Szemle: Kuhn Albert. „Rom.“	Huszár Károly. „Történetekkel felvilágosított Egyházi Beszédtek.“	Irodalmi vegyések. Hirdetések.

A megrendelések teljesítésére ajánlja magát **Szolcsányi Gyula**, könyvkereskedő Egerben.

Nyomatott az érseki lyceum könyvnyomdájában, Egerben, 1877.